ALEGRE

SOMNI DE FRANCESCH
ALEGRE

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
AA 001 311 675 1

ALEGRE

SOMNI DE FRANCESCH
ALEGRE

SEAL OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LET THERE BE LIGHT
1868

NOVA BIBLIOTECA CATALANA
publicada per R. MIQUEL Y PLANAS

NOVELARI CATALA
DELS SEGLES XIV A XVIII

SOMNI
DE
FRANCESCH ALEGRE

DIRECCIÓ
CARRER DE MALLORCA, 207
BARCELONA

Preu d'aquest fascicle: 1'40 pessetes.

El present fascicle, si bé conté un text complet, no dèu esser fet enquadernar sol; constituheix un títol no més dintre'l NOVELARI CATALÁ; *del qual veuràn la llum oportunament les portaaes y les taules pera la formació aels volums.*

SOMNI

DE

FRANCESCH ALEGRE

*SOMNI DE FFRANCESCH ALEGRE [*f.* 239.]
recitant lo proces de vna questio anemorade

VENGUT lo jorn, quim ta recort de aquell quant vos singular me catiuas, pensant ab continuats serueys, ferm amor, execuçio de perills e durade de temps no poder vinclar vostre cruesa, (les quals coses bastan, no sols apersona mortal, mas als infernals sperits de tots bens separats gonyar la voluntat) en strem me anuge; sobre que, hauent pensat qual, seguir ho dexar, fore per mi mes bo, trobe tantes esser les singularitats, qui tenir, no dexar, ans ab maior treball seguir vos me obligan, posat mal tractat sia; tans dela part altre desdenys y pratiques, destrouidores de ma speransa, abandonar y desfiar de tot vostre concert me obli*den*[guen], que entre dos strems no se a qual declinar; per hon, conbatut de ancia mon congoxat pensament, cansat de tal pensar, acostant se la hora que al vn dia fi y al altre comens dona, cloent los vlls ab son, pensi repos attenyer los membres tots, qui no mes del corporal que del mental treball agreuiats resten. Mes lo contrari prouant tant de treball qui desigant repos ell alegir me feya, com ha deuenir sol que de molt pensar se causa en la fantesia continuu recort del ymaginat, parechme esser en vn loch tant plasent que, tot altre oblidat,* digne se mostraue [*v.*] de ver avantage ser mencionat. No lo noble Ilion del gran es ver lo Jerdi fabricat, no Teatre Roma, ni Case de Minerua, de bellesa seren gosats conten-

dre: qui velat era de vn porpre ordit dels treballs presehint al amor y reblit dels delits de satisfacio (e tant, axi stant, millor se mostraue quant val mes lo possehir del que al treball se ateny, que aquell, sis vol gran be, de qui sens afany se ha pocessio) circuhit de draps presentant los actes grans dels Romans Cesar Octouia, Proteselau, Achilles, Pompeu, Eneas lo troya, aqui seguien Creusa, Dido, y Lauina. Ab los dos babilonichs qui comensat finaran condempnats, apparian Teseu, Jason, lo fill del gran propheta qui en vn punt ama y desama, com axellats del gran collegi dels seruidors de Amor. Lo peyment de aquella noble plassa era dun porfis bell, designant la firmesa dels qui lealment amen; tanta, que ans lo sol aturat staria en lo Tartich pol no consentint anosaltres ser die, que ells de llur amor dupte encorreguessen. En lo cap de la casa viu allogat vn siti, qual tenir acustumaue lo Pape en Consistori, e banchns entorn quim senyelauen de alguna gran cosa hauer si atractar. Dupta*ue*[nt] no fos repres, volgui men partir, mes ab portes tencades dins enclos me trobi. Asseguraueni lo aparat [a]qui noble gent deuer venir; dutaue, entre los quals, de venga me feria digna la bona intencio qui no per mal en tal loch me guiaue. Axi, duptant, [*f. 240.*] viu les portes* vbertes, entra[r] flota de gent, ab processos en ma; aqui seguia vn forn, sobre vn carro, hon de continuu adues parts obrauen e acabauen vna sort de segetes, part fetes de or, e part fetes de ferro aspre e mal limat; anant li pres aquell famos tosca qui fins anostre temps honrat renom conserue, fadigant, sens esser ascoltat, dar entanent al mestre dela fabra, vna segeta qual feri al gran Centauoru, mostrant lin vna altre spuntada, e lo cor qui a ell gouernaue, per que, dela primera

seguint lo valer y daltre squiuant lo defalt, ne acabas vna ab complim[ent], dant fi al treball quaranta anys ja durat. No poch content resti, pus viu aquell esser present qui mon viura guiaue, Ffrancischo Petrarcha, companyia plasen[t] en les prosperitats e sol reffugi en les aduersitats; conaguil, no per que vist lo hagues james, mes per les pacions que reonaue recitant la pelleya de Amor y de Laura, de que era informat per lo primer trihunfo dels sinch seus excellents. Acostant mi donchs, comensil arequerir de aiuda, dient: «O laureat poeta! si veres son les leos que de vos la fama scampe, prenent, no testimonis stranys, mes les obres que a vos sobreuiuen, socoreu me declarant que es aço que, mos vlls occupant, mon cor en dupte te, no sabent desernir per hon, ni hon arribat sia.» E si pensau la sentida alegria, com per lantich tosca fos informat del esser del Amor; y dells que aell* seguien [*v.*] no tardaren respondre al demanat. No tenian mos serueys merescut tant digna resposta com dasso; mes pus son de mals no ignorant, als affligits socorer nunqua sesse: «Es aquest loch hon de Amor se disisexen causes, e per ço van primers los aduocats, jutges y scriuans apendra loch en la gran audiencia, apres de aquest carro portant lo forn, hon se obren stralles per qui lo sentenciat se axecuta: tirant ab larch que porta aquell patge, e si de deurades los dos ferits se troben, parament amant y satisfent se entracambiadament lurs voluntats, beneuenturada vida passen. Aquest empero axi potent Senyor qui, nat de oci, se cria desplasents pensaments, no desperansa buyts ans promatent tot consert en breu portar affi, crescut es fet senyor, com se yo sentir dins. Si veritat es e rehons assenyalen, ne tant en son seruey amples

te trobes com tinch cregut. Plau sperimentar molts qui, dela deurade ferits, ço es ab algun gracios sguart detenguts, ab vista braua son mirats de aquells vlls qui voler los mostrauen: e es aço la ferra segeta, causant als tals vida no reposade. Si nom engan, lo mal que atu anuge al meu seruey; quant amant satisfent te desiges, atens atal desig scassa speransa; e per ço, quant en la gran cadira veuras assegurat lo Rey, de ajude lagremes dels primers soplicaras, requerint ser citada la qui tan mal te tracta; dauant [*f. 241.*] aqui vinguda, * fundaras te querela, y sentenciant donara fi aton debat; per la qual si aiudat seras, stimaras hauer la seguida, e los passats affanys sino contentacio te portaran; e si aton desig contraria se mostra, seguint lo cami de oblidar, derrer remey per asempre, tos cansaments descansaran.» Retent li gracies del bon consell quem done, lo pregui serves el demi lo empar: qui acaba responent acceptar ma demanda, quant entraua per la Sala vn noble Rey de molta gent acompanyat (de aquells qui en los draps istoriats stauen) mostrant se ab continensa noble dignes de gran renom que en lo mon conseruen. «Mestre — digui girant me en aquell lum de saber, en qui se recolsaue mon ignorant entaniment — si aquest es aquell potent Senyor qui avos se mostra en lo triunphal carro, Infant ornat sol de dos ales portant arch y sagetes ¿com sta ara no jove, ans ab son continent senyalant grauitat, no porta ales, ans mostra que es cansat, e ja abundonades les offensiu[es] armes, es fet de reho, no lunyat de justicia, porta septre, qui atant scarn del desigual, egualtat en les amors no guarda?» E calli; per hon no tarde la resposta: «Acustuma lo Amor en diuerses maneres mostrar, y aço assenyalen va- [*v.*] rietat de colors en les ales: sibet record[a], * quant a

ma vista se presenta, ven*ga*[ia] per fer armes contra aquella que de mi es gouern, eno malla ni scut cobrian sa persona com ano tement res, mas, arch en ma, fletxes per offendre als mirants amostraua; ara no per offendre mas per jutgar arriba, mostrant se [a]tal acte conforme. » E ja asseguts eren, quant per scrits ma resposta formi dela tenor seguent:

Suplicacio presentade en la audiencia de Amor.

« Senyor molt excellent:

» A vostre Maiestat venir me força la cruesa de » vna en qui mon be termena, de tanta bellesa, auisa» ment y gracia, que basta los molt grans asentir e » oblidar. Con sent per lo que en mi ha pogut, ne de » amar la me penidiria, si lo principi lo mig trobaue » concertat; car no ab mes cuyta ma voluntat reho» nar li comensi, que ella tenir desig mostraue fos » satisfet; e continuant, refermant ma speransa, tant » auant ma portat, que atras voler tornar no mes » possible; e vahent me en tal stat, vltraiosa, ab con» tinensa braua, lo passat oblidant, tant la he trobade » cruel e enemigue, quant de primer singular sti» maue Senyora. Moltes vegades he temptat si, obli» dant e lunyant de mi tal pensar, remey attenyaria; » * mes ella ab stucia la partar nom consent, no dant [*f.* 242]. » me de algu dels dos firmesa, sperar, o dexar; e » axi, hauent gran temps passat no trobant en lo » segle Jutge qui anostre debat fos bastant posar fi, » hoyda la fama de vostre noble Cort (hon com » asola se trobe multitud de gent no de consell fre» turant prelongua speriensia) y confiant del acos» tumat y vertader Judici de vostre altesa, mi e ma » salut en vostre ma deppose; qui prouehint fareu » mi e mos cansats pensaments reposats. Et licet etc.»

« § Altissimus etc. »

E per grat dela gran Cort conseller fou refferida ma suplicacio al noble Rey, sobre lo qual hagut colloqui, en scrits tal prouisio mana:

«Nos Cupido, Rey del collegi d Amor per dret »hereditari de nostre mare Venus, attenent spedir »justicia, no consentint reho esser determenat in»hoyda la part, volent de justicia seguir la pure »regle, manam la suplicacio intimat esser ala qui »es absent, contra qui, si comparer recusara, sera »sentenciat, ab prouisio de nostre gran consell.»

No tarde, pus li fou intimat arribar, e entrant per la sal[a], mes mirade stech que lo fort Ercules [v.] tornant dels* scurs Regne[s] hon aquella sola forsa hon ell restaue acabada. Aconpanyada venia de Laura, de qui sola duptaue emparada no fos; e dant li loch digne della, lo Rey atots dir comensa:

§ *Parle lo gran Rey Cupido.*

«¿Qui de vostre gran empresa nos mereuellara promatent sentenciar entre los dos, com Patrarcha y Laura dells sien aduocats, qui quaranta anys fan durar questio sens res determenar? E per ço no mes de hun replicar puga cascu dells fer, e ab lo parer dels mes sera sentenciat. Per ço, n Alegre, fundau vostre demande, y sereu desenpatxat.»

Yo, obeynt sens tarde, ab breus paraules la justificacio de ma demande exposant, digui: «Illustrissim Senyor, vull mon desig ser satisfet, com promes ha, o tret de speransa.» Ella respos:

«Si veritat ses rehons affermauen, no dupte de vostre Cort, mes que tot altre ami plaent, condempnade hauer partir; mas veig no te oblidades les ficcions, senyalans tans mals que del menor Samso sobrat seria, los quals amaga lo fiblo ab que pica, quant veu auinentesa; no sol li plau lo ver

glorieiar, * ans ab aquell be souint lo fals mesclant, [*f. 243.*] tant trihunfo de moltes, qui son desorde complaura no volent, son per ell diffamades. Si donchns, Justissim Senyor, tanta gracia [puch] en vos hauer trobada, que [m] fassau quitia de encorrer tal blasme, sentenciau de ses rehons sia yo desliurade.» E feu fi aqui ab humilitat, bastant tot altre placar; respongui:

«Qual irada passio subuerteix vostre juy, qui ab veritat consertat sempre staue, non tenen mos serueys: on ere stat yo diligent, en lo que seus pot plaure; content ami desplaure, pus avos [fos] en plaer; de vostre fame zeledor parcial, no mal dient: ¿de que imposau culpa? Si lo comun vsar de nostre Ciutat tal nom gonyat me te, vida solitaria no duptare alegir, posat mal parlat sia; ordonau donchs de mi, y nom trobareu tal com ara stimau. Si voleu nous saguesca, senyala[u] no voler me, y en cars que la mort se attengue, me lunyare de vos; mes si per tan larch speriment dela firmesa de mon amor sou certa, no sera satisfeta ma voluntat. Creure no poch nom sia fauorable aquest nostre ajust.»

E, acabant aytals rehons, Patrarcha comença:

§ *Ffrancisco Patrarcha.*

«Atorch vostre justicia, Senyor, no passient, ans contra los rebelles de vostre Senyoria cruelment: exequint a aquest * lo demanat, no consentint la [*v.*] presumtuosa cuydar de vna flaqua dona contra vos preualer qui tanta gent senyoraiau. E si Laura de grat scusada haueu, satisfent ala dignitat de vostre noblesa, no sa atrauescha algun altre mortal contra ella pugnar qui de tal presumir no castigat romangue; conegue lo bras fort de vostre virtut, e sia spant atots los venints al segles. Aquest, no descomplaent la de res, ans tots temps obeynt, ella ades

mostre li plau esser seguida, ara desdenyosa de si la parta; volent occupar septre anegu consentint qual de tans pares ignora, contra vostre fort arch res no poder durar; si femenils rehons han de ser scoltades, no dupte enuiats de aci partirem. Sien per ço, excellent princep, oppremuts los superbos, e ab laor exalsats los humils, sentenciant ser aquest complagut, qui sol per la humilitat ara mostrada mereix lo premi de satisfaccio.»

E, acabant ell, Laura comença:

§ *Laura.*

«Mereuellarem de tant affectat rehonar, si de vos, Ffrancisco, no tingues leuat judici vertader, qui per la vostre molta bondat pensau esser tots tals, ignorant cambiada la praticha esser vuy en [*f.* 244.] los viuints: tots, * de parenceries acompanyats, ne en altre que contra bona fama llurs treballs tots endreçen; aquells empeny lo mal vniuersal, trobant qui lurs desordes complau, per esser satisfets de vna altre jornada. E vinguen avostre recort, clementissim Senyor, quantes per tals ficcions enganades se clamen vuy de vos; que si ales fictes rehons dels inhumans Teseu y Jason no haguessen cregut Ariadna y Medea, no peregrinants ni en stranyes terres per amor portades foren, qui ab moltes altres de continuu se clamen; e per que es lur cas irreparable, desigen mostrant la gentilesa de lur animo, atals mals obuiar, ensemps ab mi soplicant vostre altesa no sien admeses de aquest les rehons falses, tallant la via de tal presumir als qui vindran.»

Acalla a ella responent Patrarcha en tal manera:

§ *Patrarcha.*

«Si per reho, com acustuma, es gouernada aquesta noble Cort, no deuem per la culpa de pochs tan justs condempnats esser, ni es de nou entre molts reprouats esser trobat hun just; per que no fa al fet allegar los mes homens amal dir inclinats, si ab euidens rehons nos es amostrat esser aquesta del nombre lur, ans tan lunyat se troba quant del alt cel la terra; ne vos, Laura, sobre totes entesa, tingau amerauel[la]* si vuy los homens amal dir se empenyen [*v.*], com los ne sia dada bastant occassio; ne cregau altre ne fasse aquest retret sino les virtuts dela que ame, que tantes son, que del recort li leuen les culpes deles altres. Per ço, cessan de dar li culpa de crim no perpetrat, no sien forts deuant vostre entendre, molt alt Senyor, les scuses posades, qui no contra aquest, mes contra vos son fetes; la qual sola presumpcio mereix condempnant ser punida.»

Aperellaues per arespondre lo exemple de virtut, quant atots fou posat silenci per lo noble Senyor, manant sobre lo altercat votassen tots los que eren presents. Dels quals primer se adressa aquell gran Patriarcha de qui pren lo nom lo poble de Israel; e rompent lo callament, presa del Rey licencia, rehonar comensa:

§ *Jacob.*

«No vol reho mes priuilegiada ser vna flaca dona, que yo, pare de tans, qui ferit ab vostre potent arch, y en flemat en la amor de Ratxel, no dubti, enganat per mon sogre Laban, de nou tornar lo ja passat treball, parent me poch segons lo que amaue; per que so de parer que ella condempnade y ell satisfet resten en vostre Cort.»

No pocha contentacio me aporta lo dir de aquest

gran pare, tant ami parcial, aqui segui aquell humil [*f. 245.*] Dauid abondonant lo johalm.*

§ *Dauid.*

«Per lo molt que en mi han pogut vostres forçes, Senyor potent, fent me no sol de mon Deu apartar, mas en dos greus peccats enpes, stime nengu contra vos preualer, si de beniplacit consentit nols sera; la qual gracia no mereix lo vltraios desdeny ab que parlar ha gosat la per Laura emparada; protesta, donchs, de assi [sia] condempnade.»

Apres parla aquell sobre tots saui Rey,

§ *Salamo.*

«Aquella noble fama que per lonch temps hauia conseruade, tu, Amor, lem leuist en la fi de mos dies, e tu est causa que en lo mon no ha certesa de ma saluacio; per que, no de tu contra qui res no puch, mes de aquelles ab qui peccar mas fet, venga desig; per hon crech, quant aquesta rehona, subude delles la sua malicia, que lo que volen fan mes valer que or, desestimant la valua del sol, pus nols vengua en plaer, e quils consent hun poch, ne prenen molt. E per ço, si sobre tu [no] vols hauer senyor, condampna de aquesta la error comensade, ans que vinint ames sia anichilada la tua gran potencia.»

[*v.*] *Acaba, seguint a ell lo fort Samso, qui dix ab cara braue:

§ *Samso.*

«Tans millenas de philisteus nom han pogut vencer, ne les portes tencades amon axir contrestaren, ne brau leo desuia mon cami, e tu Senyor est sol stat lo vencedor. ¿Donchs que sera algu mes fort de mi, que atu contradigue?»

E ple de ira e de desdeny, calla, dant fi als vots dela judayca nacio. E atorgat loch de parlar als seruidors de ydoles, comensa aquell strolech Phebo, qui molts han stimat ser lo gran pleneta illuminant lo mon, rehons que tal forma:

§ *Phebo.*

«Vol Natura, de nostre vide infalible gouern, seguint orde degut, que les coses menos sien dedicades al seruir lur maior; e per ço, com apres del diluui, feta la humane reparacio per Daucalione e Pirra, dels homens de ma edat me stimas maior, ensuperbit per la mort de Ph[i]ton, gran serpent per mi vensut, creya, seguint ami la dita regla, totes coses ami deuer ser subdites; e tal cuydar me enpes en despresar lo vostre potent* arch, del qual no [*f. 246.*] molt apres ferit, fuy forçat seguir la inhumana e dampnada, no volent me mirar, per hon se quin es lo mal del qui sens esser amat a algu ama. Si donchs, aquelles lagrimes quescamp[i] en lo temps que amaue, me fan digna que sia compl[a]gut, e sia sentenciat en fauor de qui ama. E si, a[ura] dupte la contraria part de ser enganada, pus altre no la te, atorch li vostre justicia algun spay de temps qui, ab continuats speriments, del contrari serta la fassa.»

Dressas lo gran troya, cap dela gent romana, seguint lo so deles sues paraules:

§ *Eneas.*

«Natural justicia força acade hu voler per altre lo que per si pendria, e per ço atorgar no puch a aquest lo que vol, recordant me que ans consenti morir ala Regina Di[do], que permates a ella fer stage; e pens tant pler haura la acusada quant dell pus acost no li plau se veur[e] apartade, com pren-

gui yo, abundonada Dido, anant aleu ab qui, com ames volent, finar volia lo restant de ma vida.»

Axi parlaue quant en peus viu aquell insigne [v.] grech qui sol Ector sobra, comensant aparlar:*

§ *Achilles.*

«Lo rehonat deuant vostre altesa me fa recort dela mal vista Troya, a hon ne Ector, ne multitud de cauallers armats sobre mi res pugueren: ans, al desigat ma mort, sobreseguint, fuy vensut per Policena, noble donzella filla del Rey Priam. Treues eren fermades per spay de dos mesos, quant, no mes per desig de veure que de ser vist, entri en la ciutat, ab companyia daltres grechs y troyans arribant al temple de Apollo, hont dones y donzelles se dolien ygualment dela mort del gran Ector, en trihunphɔ posat al mig del templa, sota lo qual aienollades stauen Ecuba e Policena; no tant prest los vlls per amirar alsi, quant me tench enses en amor aquesta; parague a vos, Noble Senyor, disposta auinentesa per trihunphar de mon superbo argull. Partint, donchs, del gran Ilion, tornant en ma tenda, variats pensaments me asaltaren tota la vinent nit, dels quals lo desliber seguint, hun missatge tremesi ala Regina Ecuba, qui stesament li rehonas aquant la bellesa de sa filla obligat me tenia, prometent li, si per muller lam atorgas, cosa ami no possible, ço es: los grechs del citi fer leuar, [f. 247.] ab* tant diferents affanys y scampament de sanch nou anys continuant. No cruelmcnt, com della per ser mı enemiga esperaua, fou rebut mon missatge, ans ab benigna resposta: pus per mi lo promes fos attes, se mostra voluntaria complaura mon voler. E fou per mi sens acabar, comensat los grechs apartir; per hon, de tot consert desfiat, pessaue en ma tenda

ma vida no reposade, no volent contra los troyans batallar per amor de aquella qui, ab stusia y malicia, me tremes ademanar promatent mon desig satisfer; e yo sens dupte, en la Ciutat intrant, fuy mort per Paris, cosa per ella consertade. Y si per venge no fos reintegrat, mes anuiat seria, nem basta ella de sanch hauer mon vas regat; ans contra aquelles qui tenen tal ira vull sempre ymaginar, e com ne sia aquesta vna, qui senyalant voler ser amade maltracte aqui la ama, so de parer que per vostre Justicia sia forçade complaure a aquest. »

Vota apres lo ingrat Demoffon:

§ *Demoffon.*

« Senyor molt excellent: forcem lo propri interes no atorgar a aquest lo que vol, recordant me de Phille: de mi pus resti satisfet, nunqua curi, ans ales humils rehons de ses letres se enduria mon cru[el];* per que no sera mereuella si aquesta no [*v.*] complau aqui no loy mereix; ne contraste a vostre dignitat lo seu parlar qui de ser amade no la scusa; mes aquest no li plau, asaig vostre Senyoria si voldra amar altre, dant li eleccio; y com alegir no vulla, vol la reho que sia condepnade. »

E ja hauian compliment los vots del segon banch, quant fou atorgat loch als christians anemorats per avotar; dels quals primer se leua Lansolot, aquell noble errant, qui comensa adir:

§ *Lansolot.*

« O, com presumptuosa stime la vida dels homens, qui pensen que per sol arehonar lur vot han de esser satisfets! Venint me arecort los perills grans e scampaments de sanch sostenguts per alcansar Ginebre, de qui, si desdenyat me sentia, no ab çita-

cio ne ab plena audiencia requeria smena, mes ab propris serueys recomptaue la benuolença sua; y es aquest cami de gonyar voluntats, pladeiar, acusar y malmenar per lengua, no cert, ans miga de perdre les gonyades.»

E calla; aqui respos lo noble Rey en Pere Segon en Arago, y de son nom primer, dient:

§ *Lo Rey Pere primer de Arago.*

«Lansalot: si pensant aquest (ala deffensio del qual me enpeny naturalesa) com es assi arribat, [*f. 248.*] cessareu* dar li culpa; que no per propri mouiment, mes per Amor tirat contra qui res fort no pot durar, assi portant se troba; de que ella no tant com vos se troba enuiade, ans si be parlar he entes, senyale mes que tot altre plaure li aquesta Cort. Si donchs vostres desord[es] priuanse porten dela per vos tant amade Ginebre, e sercau altre cami, sençe culpar aquest, per que repos attengua vostre soberch anuig. Ne vos, dona gentil, siau ves ell stranya, qui per lonch speriment tant merescut vos te; e vengen a vostre recort quante[s] coses desestimades, no essent tals dassi, han parit noble fruyt, com per mi ne tinch certesa, qui de la menys presade dona de Monpaller fiu nexer aquell Janchme, no menor de Alexandre en grandesa de animo, qui conquista Valencia, e lilla de Mallorques; e si penedir hagues bastat satisfer ala dita dona lo que te merescut, reposat stigra: no crech del Purgatori hagues sentit lo foch, sino per la ingretitut ab ella praticade. E perç[o] pregue complegau aquius ama, conformat se digna qui per axemple de altre obuia asos mals; la qual cosa si voluntaria recusareu obrar, so deparer que condempnade siau per lo molt alt Prince[p], y james complaguda per lo qui

araus pregue; ans co[m] aterrade conquesta tractada, siau spant atots l[os] * viuints qui de tal pre- [v.] sumir perdran lasperansa.»

Acabaue lo noble Rey axi parlar, quant comensa lo ffrançes Paris dressar ami la fi de ses rehons:

§ *Paris.*

«Nom mereuell si tan en satisfer se atura la acusade dona, ne si de mal dient vos inculpa, car de continuu veig treballen en reffermar son comensat proposit, publicant, no sols als qui vius son, mes anosaltres qui ho ignoram, vostre desorde que anomenau amor. Yo, quant Viana comensi amar, no tal cami seguia, mes ab tan cautelosa manera son amor preuengui, que ans los conquistats joyells ma voluntat li palesaren que ma lengue prengues atreuiment deuant ella parlar. Just Senyor ¿tals desordes impunits restaran?»

E feu fi; dressant se, per aparlar derrer, aquell leal Massias, qui per firmesa leal es de Spanya lum, dient:

§ *Massias.*

«Vos, Paris, com affrances staueu aturat en rehonar ala noble Viana, no per que de secret volguesseu gonyar fama, mes fallint vos rehons de que los nostres spanyols * no freturen; enculpau aquest [*f. 249.*] de mal dient de qui no teniu conegut la praticha, e no sabeu que cade hu deu leuar judici del altre stimant si mateix, e que es vici gran, sens nota de culpa presedent, judicar de algu; car no puch yo, per lo molt que so amat, pensar algun menys de mi amar pugue. Per que so de parer, que apres mes sperime[nts] del ja passat, sia forçade la acusade satisfer aqui lame.»

Ffi dela present obra endressant la [a] Anthonio Vidal, e demanant li consell.

Complits los vots en la gran audiencia, mostrant los mes ser me fauorables, tanta alegria per la sperade sentencia amon cor assolta, que del alt son rompent los nuus meus, me desperti, retenint vestigis qui cose certa, no somni, esser stat duptauem; e axi anuiat reste, duptant desplaure ala que ame per lo cc mensat plet. Per ço haure amolta gracia de vos, Ant[honi] Vidal, com de persona avisada e de qui en tal cas se deu fer compte, me sente ajudat, consella[nt] ab vostres scrits, quin [*v.*] cami seguint, attenyer pug[ua]* aquelle part de voluntat sua que mes serueys de continuu demane; e que no mon merexer vos obligue, mes vostre virtut, qui als oppresos nunca socors denega.

§ *Resposta y Consell de Anthoni Vidal.*

«Lo difficil contrestar ales forces de Venus, Ffrancesch Alegre, e ordonat temps del edat vostre, me par que nol scusa de aquell delit en qui lo be de vos aterma voler tenir desige: qui offert al vostre merit complaureus acostume, no cruel obligue mes atenyer lo promes. D Amor, per los tans mals en lo mon per mostra dexats, consellant atals empreses, ales intrades resistir diria. Per millor smerçar lo temps vostre, per molts vtils mijans no impossibles, damar vos aparteu, sĩ del loch hon posat sou, lo passar mes quel retraure vos das treball, e la qui tingue los vostres mals, vensuda, sens acabar vostre desig, restar pogues. Mes mirant quel dolor turmenta aquell animo qui, desi gentil, per fallir desfors se torna del començat; e quant, desisdetent, [*f. 250.*] poch se stima lo qui, sotmes* de cosa flaca, passa

confus, son vencer satisfent al qui tant desige; seguint Amor, qui en lo mig de tans mals souint los ja soptils aprima per laxercici de cosa treballada, me semble que de hun punir, quels es seruir, subiugar poreu la qui pres vos creu tenir. Per que de aquella força qui avostre desig sperar tardant es feta, *hon* [un?] no vist foch en elles tan excellent se cria, que, mitigant aquella duricia que sens merce es fa eser, dispon vna part per hun los seruicis sens nombre, lo desig de molts, mes lo tant vos amar, la culpa sua del fals creure en lo mal dir, en la veritat vostre lo continuu pensar qui del somni fou causa, lo desplaure a vos per fer la contenta, lo selar de sa fama aqui vida deserta vos fa attenir, e tals altres actes qui de Amor lo cet donen en los qui nos cansen, presentas al voler fan que del durar de aquestes obres hauer aconsentir se causa. Qui per grat se endressa al plaure (que lo Infant hereter de Venus diem) ab benigne comport, tirant lo seu arch de deurades tretes, par aquell seu bras de tant sfors se veu, que les primeres* in humanes, [*v.*] *si quiues* [squiues?] y temoroses, no tractables, dexats los ressels y totes temenses, al nou delliber dilitoses vies e aspres deserts troben. E per que aço com he rehonat e los que viuen segueix volenter mon desig (souint qui te mal sguart leuar vos la pena) que los prechs que feu mostrant vostre mal, desig es aiudar vos, repos com comporten; y aço [no] per mija com diem, mas per vostre virtut tant complide, vull dir vos com ne per hon aquest amar sostendreu. E veig per lo causat, lo ymaginar dela fantesia dormint en sompni passa en molts delicats passos y de gran sentencia; lescriure vostre mostre que no de cert amor aquesta senyora te lo seu tento. Dire deles ficcions, senyalant tans mals, que del menor

lo pus fort dels qui per fama viuen mogut seria; dient que, del ver y fals gloriar desigant, alguns son causa del mal, nom se les qui be primer hamen. Per apartar vos ço qui de son recort damnar [*f. 251.*] vos pot, me semble cami tenir deueu que lo dit* sentiment, vostres rehons veritat affermar[nt], tal repos pretica que lanugat de vos; lo dupte qui lo delit vos dete senta, amant sol lo que veritat sperimenta; apres conegue que desigant honra sua, mes que dela, que cosa que stimeu, vos recordau, rehonant les specials causes qui atal strem de amar vos aporten; apartant vos los qui mal dients son creguts esser; auorrint lur desorde lohau tota virtut hont que sia; asenyalant hones[t] viure, per que compren de tots fets vsar discret; mostrant de aquell la honor vostre voleu visca, exercitau tot acte qui honrar vos pot; siau valent, si de algun cars honor gosar vos presenta; libera[litats] quant son master o digne scusa en ella tal emp... vergonya no sperant; dela cosa aque basteu del poder vo[stre], dupte attengue rés de son plaure avos no es difficil; [no li] recordeu lo que fet haueu per ella, per que no cregua speransa de satisfaccio hauer vos empes al seruici; vege amor sol esser lo mouiment qui vostre voler li dona; teniu desig tots temps voler la veura; parlau souint ab los qui la pratiquen, y mes ab aquells qui penseu vostre dir li retrauhen. James digau seguir no la vullau, per molt queus do gran pena, per que no es mal, en [*v.*] lasguart de quil soffer, aq[uell]* qui maior be dell se spera, com tota dolor, com mes gran es stade, deix pus content repos al soportant lo pes della. E per consellador de so que tristicia fer vos pot, quant veureu aquell anuios desdeny qui tanta anyorança dona, contra ço quel voler vos inclina, se-

guiu la voluntat sua, mostrant li lo adolorit continent del que dins vos se stima; e en cars, en molts passos, plos desesper vos vegan. No sia james sol lo pensament qui la dolor vos porta: posau tantost en companyia sua lo voler per qui lo treball sosteniu esser tal, que de gentils condicions abundade, pietat pus facilment se pren en tota part mes noble; recitau lo que dormint vos segui, cridant congoxat la parcial deffencio de Patrarcha, e mostrant los vots dels qui per Cupido de les deurades totes tocats, justament en fauor de vos parlaren; no mencioneu los que foren contraris, per que fallits de aquelles coses ques demanen atal seruir, fora de bon juy votaren. Lo restant del que en vos per molts sguarts de virtuts fos bon indici, ab la pena qui aplanyer men feu, manifest li sia; com tota tal senyora, volent lo que complau, de tant possehir digna sia. Quant pus acostat ases virtuts sereu, amor acceptant sou conforme, tant mes fiat y de vertader amar* tenint vos, no Justicia sentenciant, [*f. 252.*] mes sola veritat diffinit, tinch en asert hun seruici de sos delits, entrels bons per lo millor avos alegira. E aço lo quen trobe, dins aquella voluntat qui per judici nous comporta; ab hun desig: que tal sia lo respondre que avostre demanar ne fas, que pagat per mi lo deute y vos dela fi satisfet, restant recordant de ma benuolença. »

FINIS

El SOMNI DE FRANCESCH ALEGRE, *may abans d'ara estampat que nosaltres sapiguem, ocupa els folis 239 a 252 del* Jardinet d'Orats, *manuscrit prou anomenat y conegut que 's conserva en la nostra Biblioteca Universitaria.*

La present edició reproduheix ab minuciosa exactitut la lliçó manuscrita. La nostra atenció s'es aplicada, d'una manera especial, a establir una puntuació qui, donada la construcció excessivament retòrica y ofegada d'hipèrbaton de l'obra de l'Alegre, havia d'esser la clau pera facilitar la comprensió de la meteixa; cosa poch menys que impossible demunt del manuscrit original, en que la puntuació escassa y arbitraria, les majúscules fòra de lloch, y altres deficiencies de l'antich tresllat (unich conegut fins ara) acusen a l'autor d'aquest de veritable copista d'esma, qui no entenia pas un borrall de lo que escrivia y's passava mots, probablement, per l'ausencia dels quals resta ara en la obscuritat més d'un passatge del SOMNI.

No pretenem pas, ab tot y el bon zel esmerçat, que aquesta primera versió impresa de la novela alegòrica d'en Francesch Alegre pugui donar-se per cosa perfeta y definitiva: hem de confessar que no sempre hem conseguit entendre els arguments rebuscats qui apareixen en el singular procés. Per això en alguns indrets hem cregut del cas proposar [entre claudators] certes correccions de vocables, y alguna que altra interpolació, pera completar el sentit de la redacció tal com nosaltres l'hem creguda interpretar. Prengui-s tot això ab les degudes reserves, y perdóni-se'ns els mancaments en gracia a haver posat en circulació una obreta al nostre entendre ben interessant per les varies alusions historiques y literaries que conté.

R. M. P.

Acabat d'estampar el dia 24 de febrer de 1910 per «L'Avenç», de Barcelona, el present fascicle forma part del NOVELARI CATALÀ *que publica en R. Miquel y Planas. Constituhirà aquest* NOVELARI *un o més volums de la «Biblioteca Catalana», que's completaràn oportunament ab un estudi preliminar y ab les portades y taules pera la ordenació dels fascicles y llur enquadernació.*

NOVA BIBLIOTECA CATALANA

publicada per R. MIQUEL Y PLANAS

Antichs textes catalans, curosament donats a llum segons les primitives edicions o en vista dels manuscrits. Edicions de bibliòfil, en excelent paper de fil, ilustrades ab facsímils y acompanyades d'estudis y notes bibliogràfiques y crítiques.

VOLUMS PUBLICATS

LLIBRE DEL SABI Y CLARISSIM FABULADOR ISOP, *historiat y notat als marges del llibre y ara novament corretgit per R. Miquel y Planas, en vista de les edicions de 1550 y 1576 y de les posteriorment en català publicades. Barcelona, MCMVIII.*

Un volúm de XVI + 336 pàgines, ab gravats. 20 pessetes.

LA FIAMETA DE JOHAN BOCCACCI. *Traducció catalana del XV.en segle, ara per primera volta publicada per R. Miquel y Planas, segons el manuscrit existent en l'Arxiu general de la Corona d'Aragó. Barcelona, MCMVIII.*

Un volúm de XXIV + 280 pàgines, ab facsímils. 16 pessetes.

EN CURS DE PUBLICACIÓ

LA HISTORIA DE L'ESFORÇAT CAVALLER PARTINOBLES, COMTE DE BLES.
Publicat el primer fascicle ab el text català de 1588. — 128 pàgines. ... ... 6'40 pessetes.

NOVELARI CATALÁ DELS SEGLES XIV A XVIII, *publicat en vista dels manuscrits y de les edicions primitives.*
Surt en forma de fascicles (contenint quiscún una obra independent y completa) pera esser després ordenats y enquadernats en un o més volums de la BIBLIOTECA CATALANA. Fascicles publicats:

PIERRES DE PROVENÇA.—92 pàgines. ... 4'60 pessetes.
JACOB XALABÍN.— 64 pàgines ... ... 3'20 —
LA FILLA DE L'EMPERADOR CONTASTÍ.— 36 pàgines ... ... 1'80 —
FRONDINO Y BRISONA.—32 pàgines... ... 1'60 —
LA FILLA DEL REY D'HUNGRÍA.—64 pàgs... 3'20 —
PARIS Y VIANA. — 64 pàgines ... ... 2'40 —
SOMNI DE FRANCESCH ALEGRE. — 24 pàgs... 1'40 —

EN PREPARACIÓ

LES OBRES D'EN BERNAT METGE: *Llibre de mals amonestaments; Llibre de Fortuna y Prudencia; Valter y Griselda; Lo Somni.*

LLIBRE APELLAT VALERI MAXIMO, *transladat de llatí en romanç per Frare Antoni Canals, de l'orde dels frares preycadors.*

FORMA DE PUBLICACIÓ

Durant l'any 1910 la publicació de la BIBLIOTECA CATALANA continuarà sots forma de repartiments mensuals, de preu variable (may superior a 5 pessetes) segons el nombre de planes de que consti cada quadern.

Cada repartiment contindrà un text complet; y si, per la seva extensió, una sola obra hagués de constar de més d'un quadern, el nombre d'aquests correspondría a un nombre igual de mesades, a rahó de 5 pessetes com a maxim cada una. Emperò, sovint, les obres seràn de cost inferior al dit límit, y podràn baixar fins al preu de 0'50 pessetes. No serà, donchs, onerós pera ningú l'esser comprador constant dels quaderns de la *Biblioteca*. Per altra part, l'editor no podrà respondre de que'ls exemplars d'algún dels quaderns deguin esser retirats de la venda poch després de la llur aparició, a fí d'assegurar-se la existencia de coleccions completes. Hi ha, donchs, ventatge en fer-se inscriure com a suscriptor en alguna llibrería acreditada pera rebre'ls quaderns al punt que surtin a la llum; axí y tot, els suscriptors no s'obliguen respecte de l'editor a res absolutament, llevat d'abonar els quaderns al temps d'esser-los-hi entregats: podràn donar-se de baixa sempre que vulguin, si bé se'ls agrahirà molt que no ho fassin, perque la nostra empresa està molt lluny d'esser un negoci editorial, y necessita ben bé l'encoratjament públich pera poder assolir la realisació del nostre programa.

El proxim repartiment correspondrà al NOVELARI CATALÁ y contindrà la obra, encara inèdita, intitulada

RAHONAMENT ENTRE
FRANCESCH ALEGRE Y SPERANÇA

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
AA 001 311 675 1

L 009 486 923 7